

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

III РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 61

София, вторникъ, 8 май

1934 г.

80. заседание

Събота, 5 май 1934 година.

(Открито отъ подпредседателя С. Даскаловъ въ 16 ч. 55 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.	Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители. . . 1701	Законопроекти:
Питания:	1) за откриване казино за развлѣчение и хазартни игри въ гр. Варна (Трето четене) 1702
1) отъ народния представителъ Н. Пждаревъ къмъ бюрото на Народното събрание относно недаването му думата при вотиране на законо- проекта за откриване казино за развлѣчение и хазартни игри въ гр. Варна въ вчерашното за- седание. (Съобщение) 1701	2) за отмиѣняване на т. 38 на чл. 1 отъ закона за разширение на желѣзнопътната мрежа и на при- станищата. (Първо и второ четене) 1702, 1709
2) отъ сѣщия къмъ министъра на желѣзницитѣ, по- шитѣ и телеграфитѣ относно построената отъ държавата радиотелефонна станция, която не може да се постави въ действие и отнемането на България въ международната конференция въ Лозана опредѣлената ѝ по-рано самостоя- телна вѣлня за радиоконцертна станция. (Съоб- щение) 1701	3) за отпускане отъ управлението на държавнитѣ каменноуглени мини въ Владайско-Мошинско- Пернишката котловина заеми на Министерството на търговията, промишлеността и труда и на Главната дирекция на българскитѣ държавни желѣзници. (Първо и второ четене) . . . 1709, 1710
	Дневенъ редъ за следващото заседание 1710

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Има ну-
ждното число народни представители. Обявявамъ заседа-
нието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни
представители: Аневъ Василь, Бойчиновъ Михаилъ, Бош-
наковъ Тодоръ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Ради, Га-
говъ Петъръ, Ганевъ Георги, Георгиевъ Георги, Георгиевъ
Трифонъ, Даневъ д-ръ Стоянъ, Дичевъ Петко, Докумовъ
Борисъ, Долбински Димитъръ, Дрънски Димитъръ, Дуковъ
Иванъ, Илиевъ Стойко, Йордановъ Георги, Казанаклиевъ
Георги, Калиновъ Благой, Калфовъ Христо, Капитановъ
Анастасъ, Кафеджийски Георги, Кемилевъ Никола, Кир-
ковъ Кирко, Кораковъ Крумъ, Костурковъ Стоянъ, Кръ-
стевъ Гето, Кулевъ д-ръ Тодоръ, Лѣкарски Иванъ, Мари-
новъ Василь, Марковъ Цоло, Милановъ д-ръ Кънчо, Мом-
чиловъ Стоянъ, Мустафовъ Али, Марулевъ Йосифъ, Оро-
зовъ Александъръ, Пастуховъ Кръстю, х. Петковъ х.
Георги, Петровъ Дойчинъ, Пупешковъ Цвѣтанъ, Ризовъ
Стойне, Савовъ Сава, Сакъзовъ Янко, Сидеровъ Коста,
Стайновъ Петко, Стойковъ Апостолъ, Стояновъ Петко, Та-
хировъ Хафузъ Юсеинъ, Тодоровъ Димитъръ, Тошевъ
Никола, Христовъ Димитъръ, Цановъ Стефанъ, Чернооковъ
Георги, Шидерски Едрю, Шишковъ Георги и Юртовъ
Георги)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило
отпускъ на следнитѣ народни представители:

На г. Георги Юртовъ — 1 день;
На г. Борисъ Докумовъ — 1 день;
На г. Цвѣтанъ Пупешковъ — 1 день;
На г. Никола Тошевъ — 1 день;
На г. Иванъ Лѣкарски — 1 день и
На г. Георги Казанаклиевъ — 2 дена.
Народниятъ представителъ г. Сава Лоловъ моли да му
се разреши 3-дневенъ отпускъ. Ползувалъ се е досега съ

24 дни отпускъ. Следва Събранието да му разреши искания
отпускъ. Които отъ г. г. народнитѣ представители сѣ съ-
гласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдиг-
натъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Йосифъ Марулевъ моли
да му се разреши 1-дневенъ отпускъ. Ползувалъ се е до-
сега съ 40 дни отпускъ. Следва Събранието да му разре-
ши исканиятъ отпускъ. Които отъ г. г. народнитѣ предста-
вители сѣ съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постѣпило е питане отъ видинския народенъ предста-
витель г. Никола Пждаревъ до бюрото на Народното съ-
брание — защо не му е била дадена думата снощи при во-
тиране на законопроекта за откриване казино за развлѣ-
чение и хазартни игри въ гр. Варна. Заявявамъ, че го за-
белязахъ късно, че иска думата, но щомъ го забелязахъ,
дадохъ му думата, обаче, когато му я дадохъ, той не взе
да говори по законопроекта.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Ако отговаряте на питането ми,
моля, дайте ми думата, за да го развия.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Тогава ще Ви от-
говоря въ друго заседание.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Значи, г. председателятъ не е
готовъ да отговори за това, което вчера е направилъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Постѣпило е пи-
тане отъ видинския народенъ представителъ Никола Пж-
даревъ до г. министъра на желѣзницитѣ, пошитѣ, телегра-
фитѣ и телефонитѣ — вѣрно ли е, че държавата е по-
строила радиотелефонна станция, която не може да се по-
стави въ действие, защото странитѣ, съ които е следвало

да влиза въ сношение чрез нея, не сж били построили още такива станции, и върно ли е, че въ международната конвенция въ Лозана, на България е отнета определената и по-рано самостоятелна вълна за радиоконцертна станция и сж й дадени две несамостоятелни, и то при условие нашитъ апарати да бъдат обвърнати само на изтокъ, та на западъ отъ България да не проникватъ концерти съ българска речъ.

Това питане ще бъде изпратено на г. министра на железниците, пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ, за да определятъ денъ за отговоръ.

Пристъпваме къмъ точка първа отъ дневния редъ — трето четене на законопроекта за откриване казино за развлъчение и хазартни игри въ гр. Ванра.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Искамъ думата.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Нѣмате думата г. Пждаревъ. При трето четене на законопроекта не може да се говори.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Моля, изслушайте ме. Питането ми е въ връзка съ законопроекта, който ще гласуваме, затова Ви моля да ми дадете думата.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Правилникътъ е ясенъ.

Д. Влаховъ (з): Той е неоправимъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Азъ не зная кога Парламентътъ ще се поправи.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Замѣстникъ-секретаръ В. Янакиевъ (нац. л): (Прочита законопроекта изцѣло безъ измѣнение)

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за откриване казино за развлъчение и хазартни игри, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 60)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Бюрото на Камарата и правителството носятъ всичката отговорностъ за създаване на закони по такъвъ начинъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Пристъпваме къмъ разглеждане на точка втора отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за отминяване на т. 38 на чл. 1 отъ закона за разширение на железнопътната мрежа и на пристанищата и пр.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ А. Николаевъ (з): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 81)

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ ще се противопоставя на гласуването на този законопроектъ по следнитъ съображения, които моля и г. министърътъ на финанситъ да чуе. Съгласно закона за допълнение и измѣнение на закона за разширение на железнопътната мрежа и на пристанищата отъ 1928 г., който бѣше една спогодба между Софийската и Самоковската общини при участието на държавата, за да се компенсиратъ загубитъ на Самоковската община отъ вземането рилската вода отъ Софийската община, последната се задължаваше да брѣ 40 милиона лева, а държавата да построи железнопътна линия София — Самоковъ. Азъ считамъ, че линията София — Самоковъ ще следва да се остави въ бъдаще да се строи, макаръ и съ закъснение.

Н. Стамболиевъ (з): Защо?

Р. Маджаровъ (д. сг): Защото тя е частъ отъ общата железнопътна мрежа въ България.

Н. Стамболиевъ (з): При наличността на автомобилни съобщения, излишни сж тия къси линии. На много мѣста сж изоставени железнопътнитъ линии.

А. Буковъ (з): Тя е линия, която ще носи дефицитъ. Все такива ли линии ще строимъ?

Р. Маджаровъ (д. сг): Тя ще мине рано или късно презъ Демиръ-Капия и ще свърже Бѣломорската съ София. И затова, когато ще дойде да се разглежда бюджетопроектътъ по Министерството на железниците, вие ще видите, че линията отъ Пазарджикъ до Якоруда е тѣсна, а отъ Якоруда нататъкъ до Неврокопъ е широка. Ако има нужда отъ такъвъ пътъ съ павета до Самоковъ, да се направи, но нѣма защо да не се строи тая железнопътна линия. По такъвъ начинъ държавата прави жертва за Софийската община, безъ да има полза. Не би трѣбвало да става дума да се ангажира държавата съ 10-15 милиона и затова съмъ противъ законопроекта.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Гавриловъ.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Г. г. народни представители! Въпросътъ не за пръвъ пътъ е разглежданъ въ много събрания, въ много общински съвети и въ много конференции между представители на Софийската община и представители на Самоковската община. Презъ 1928 г. се състоя една конференция между представители на Самоковската община, на Софийската община и на нѣкой министерства, подъ председателството на тогавашния софийски кметъ. Тя имаше за задача да разгледа въпроса по-обстойно и да се види какви облаги биха могли да се допринесатъ на София специално и на Самоковската околия, респ. и на гр. Самоковъ, съ построяването на железнопътната линия София—Самоковъ и дали облагоитъ нѣма да бъдатъ по-голъми, ако се построи единъ добре уреденъ павиранъ пътъ отъ София до Самоковъ. Навремето, когато се гласуваха законътъ за построяване водопровода Рила—София, правителството предлагаше на Самоковската община да се построи една железнопътна линия, която да свърже Ихтиманъ съ Самоковъ. Тогава гражданството на Самоковъ се вдигна, прави митинги и не одобри тоя проектъ, макаръ че правителството бѣше приготвило релситъ — стари смѣнени релси отъ линията София—Мездра — защото тая линия ще бѣде глуха и нѣма да допринесе абсолютно нищо за издигането на Самоковския край. Държавата имаше желанието да даде нѣщо на Самоковския край срещу отнетото му единствено благо — водитъ на Искра, защото съ отнимането на тия води тоя край вече нѣмаше да бѣде она кътъ, който би могълъ да привлече посетители и нѣмаше да се издигне Самоковъ като курортенъ градъ, а би заприличалъ на една пустиня, тъй като гр. Самоковъ безъ изобилна вода нѣма да бѣде центъръ, който ще привлече хора за лѣтуване. Тогава въ тая конференция, при участието на тогавашния подпредседател на Камарата г. Никола Найденовъ, се подписа една спогодба между Софийската община и Самоковската община съ която спогодба Софийската община се задължи въ разстояние на 3 години, 1928, 1929 г. и 1930 г., да внесе въ фонда за постройка железнопътна линия София—Самоковъ една сума отъ 40 милиона лева. Обаче Софийската община, поради затрудненото положение, въ което се намираше, вследствие строежа на водопровода Рила — София, не можа да устои на това посто задължение. Тя можа да внесе една година едвамъ 5 милиона лева и втора година други 5 милиона лева, останалитъ 30 милиона лева не можа да внесе понеже строеше Рилския водопроводъ и трѣбваше по-скоро да го завърши. Остана да предвиди тия 30 милиона като дългъ въ бюджетитъ на своитъ стопански предприятия.

И, наистина, сега тия 30 милиона биха могли да бъдатъ изплатени отъ Софийската община, защото рилскиятъ водопроводъ даде на Софийската община единъ такъвъ доходъ, какъвто никое друго предприятие на София не би могло да й даде. Днесъ Софийската община има две електрически централи, движени отъ рилската вода — едната при Мала-Църква и другата при Симеоново. Малоцърковската централа има 12,000 конски сили и произвежда годишно около 24 милиона киловатъ-часове.

Х. Чолаковъ (з): Карай бе! Не ги разбираме тия работи.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): 24, 25 милиона киловатъ-часа ще произвежда годишно тая централа. Ако това електричество се използва само за индустриални цели, отъ него Софийската община ще има единъ приходъ не по-малко отъ 20 милиона лева годишно. Независимо отъ това Софийската община има доходъ и отъ водното право, което събира отъ софийскитъ граждани. Независимо отъ това София ще има добра, хубава вода, която й се дава отъ Самоковския край. Значи, затруднението на Софийската община

полека-лека ще изчезне и Софийската община ще може да внесе тия 30 милиона лева.

Обсъждайки тоя въпрос, Самоковският общински съвет, въ който и аз съм съветник, въ желанието си по-скоро да даде нѣщо на Самоковския край, реши да помоли г. министра на благоустройството да изведе сумата 40 милиона лева и вмѣсто да се построява желѣзнопътна линия София—Самоковъ, която за сега е една мечта, която не само презъ нашия животъ, но може би и презъ живота на нашитѣ деца нѣма да бѣде осъществена — и нашитѣ деца, може би, не ще дочакатъ да изсвири свирката на локомотива, който ще свърже София съ Самоковъ — да ги използва за построяването на едно разширено павирано шосе.

С. Таковъ (з): Модерно.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): ... по което да се създаде едно по-лесно и по-достъпно съобщение между София и Самоковъ.

При това, г. г. народни представители, се появи и въпросътъ дали не може тази електрическа енергия отъ 24 милиона киловатчаса годишно, произвеждана отъ електрическата централа при Мала-Църква, която ще бѣде прекасна по единъ далекопроводъ край сѣщото това шосе, да бѣде използвана, като се създаде едно отобусно електрическо съобщение. Ако се уреди по такъвъ начинъ това съобщение било отъ Софийската община, било отъ Самоковската, Самоковъ ще стане едно предградие на София, където ще могатъ мнозина да правятъ екскурзии въ недѣленъ или въ празниченъ день. Тогава Рила ще бѣде достъпна за всички, не само за ония, които иматъ автомобилъ или повече пари. Тогава повече хора ще правятъ своята екскурзия тамъ и по такъвъ начинъ ще се издигне нашиятъ край въ курортно отношение, защото всички удобства съ наличие: Самоковъ има модеренъ водопроводъ, електрическо освѣтление, канализация и близкия курортъ Чамъ-Кория.

Но и друго едно съображение ни накара насъ, Самоковскиятъ общински съветъ, да вземемъ това решение. Г. г. народни представители! Вие сте чели по вестниците, че сега се повдига въпроса за прокарване на едно международно шосе, което ще минава презъ Виена, Бѣлградъ и София за Цариградъ. Когато ще имаме едно павирано шосе София—Самоковъ, което ще бѣде почти готово при прокарването на международното шосе за Цариградъ, ще можемъ да измѣстимъ това международно шосе да мине презъ Самоковъ и Чамъ-Кория вмѣсто презъ Ихтиманъ. Така ще дадемъ възможностъ на ония, които ще минаватъ презъ нашата страна по това шосе, да се запознаятъ съ хубоститѣ на нашата страна, защото всички у насъ съзнаватъ, че Чамъ-Кория при Самоковъ е единъ отъ най-хубавитѣ курорти на България. Ако построимъ едно хубаво шосе София—Самоковъ, тогава тоя международенъ пътъ може да мине презъ Самоковъ, презъ Чамъ-Кория и Костенецъ за Пловдивъ и Цариградъ.

Вие виждате, че въ мотивитѣ на законопроекта е казано, че Самоковскиятъ общински съветъ съ протоколъ № 32 отъ 9 августъ 1933 г., водимъ отъ горнитѣ съображения е решилъ, щото дължимото отъ Софийската община обезщетение въ размѣръ на 40 милиона лева на фонда „за постройка ж.-п. линия София—Самоковъ“ да се даде взаимнообразно на държавата, респ. на Министерството на благоустройството, което още тази година да започне постройката на павирано шосе София—Самоковъ.

Г. г. народни представители! Освенъ това моля г. министра да се съгласи въ комисията да се направи една корекция, като чл. 2 се преработи така: „Срѣдствата, упоменати по-горе, внесени отъ Софийската община, както и тия, които ще се внесатъ до 40 милиона лева, се даватъ взаимнообразно въ разположение на Министерството на общественитѣ сгради, пътища и благоустройството за павиране на пътя София—Самоковъ“.

Министъръ Д. Гичевъ: На второ четене ще се поправи.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Азъ само напомнямъ, защото може би да ме нѣма тогава тукъ.

Г. г. народни представители! Въ качеството си на общински съветникъ въ Самоковъ, използвамъ случая да благодаря на г. министра на благоустройството и да заявя, че най-подире се намѣри единъ министъръ, който наистина съзна и съзрѣ нуждитѣ на Самоковския край. Смѣтайки, че това павирано шосе ще бѣде реализирано, азъ заявявамъ, че самоковци никога нѣма да забравятъ и ще бждатъ винаги признателни на оня, който е извършилъ това дѣло. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ)

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Стамболиевъ (з): Следъ тази хубава речъ, излишно е повече да се приказва.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че ако по-рано бѣше направена ревизия на закона за разширение на желѣзнопътната мрежа, не само постройката на желѣзнопътната линия София—Самоковъ щѣше да бѣде отмѣнена, но и много линии, които се построиша, нѣмаше да се построятъ. Животътъ показва, че у насъ, засега поне, могатъ да иматъ значение и смисълъ да се строятъ само ония линии, които представляватъ дълги артерии въ страната. Всички кжси, странични линии се оказаха не само ненуждни, но и вредители за общата експлоатация на нашитѣ желѣзници. Тѣ безъ нужда увеличиха общитѣ разходи за желѣзницата и направиха не-възможно намаляването на тарифитѣ, за да бждатъ използвани другитѣ линии, които наистина могатъ да внесатъ едно оживление въ стопанския и социаленъ животъ на страната. Затова азъ смѣтамъ, че отмѣняването на постройката на линията София—Самоковъ не е едно погрѣшно дѣло. Ако нѣкога у насъ работитѣ се развиятъ така, че ще имаме нужда и ще можемъ да създадемъ една полезна линия по това направление, кой законъ ще прѣчи да се построи тази линия?

Но, г. г. народни представители, нека признаемъ, че развитието на пътнитѣ съобщения у насъ вече върви въ друга посока. Вие виждате, че днесъ нашитѣ желѣзници не могатъ да удържатъ на конкуренцията, която имъ създаватъ автомобилитѣ при лошитѣ шосета, които имаме, а камо-ли когато се създадатъ по-добри шосета, което е една задача на държавното управление, която рано или късно трѣбва да бѣде разрешена отъ Министерството на благоустройството. Ето защо, азъ смѣтамъ, че законопроектътъ е много умѣстенъ.

Г. г. народни представители! Право е, че съ павирането на това шосе ще се създадатъ и условия за по-другъ животъ на единъ старъ нашъ културенъ центъръ. Нека подчертая, г. г. народни представители, че ние у насъ малко грижи полагаме да запазимъ съществуващитѣ културни центрове, а културенъ центъръ лесно не се създава. Ние лесно разрушаваме съществуващитѣ, а нови мѣтко можемъ да създадемъ, защото много условия трѣбва да бждатъ налице, за да се създадатъ такива. И което може да се направи, за да се запазятъ съществуващитѣ културни центрове, трѣбва да се направи. А не бива да се забравя, че Самоковъ въ далечното и близко минало бѣше единъ издигнатъ културенъ центъръ. Всичко, което може да се направи, за да се подпомогне на този градъ, се прави, за да се подпомогне общото национално дѣло.

Азъ съмъ за законопроекта, и смѣтамъ, че той трѣбва да се приеме съ пълното съзнание, че се върши едно много разумно и полезно дѣло.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Славейко Василевъ.

С. Василевъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Макаръ да се чува гласове, че следъ добрата речъ на самоковския депутатъ е излишно да се говори, азъ се осмѣлявамъ да взема думата по този законопроектъ на министъра на благоустройството.

Въ този моментъ не само у насъ, но въ цѣлия свѣтъ има единъ голѣмъ споръ между техницитѣ, между стопанскитѣ срѣди, между всички обществени организации: на кое да се даде предпочитание, дали на желѣзния пътъ, или на обикновения пътъ. Този споръ вече съществува и въ нашата страна. Ония отъ васъ, които следятъ онова, което се върши въ нашитѣ технически срѣди, ония отъ васъ, които съ имали възможностъ да присѣдствуватъ на голѣмитѣ, на обширнитѣ дебати, станали въ собственото здание на Инженерно-архитектното дружество — Биадъ — ще се съгласятъ съ менъ, че този споръ е единъ живъ въпросъ, който извънредно много интересува нашитѣ техници, нашитѣ общественици и нашитѣ стопански срѣди. Къде да отидемъ ние, къде да хвърлимъ срѣдства? Да ги хвърлимъ за желѣзни пътища ли, които въ дадения моментъ не сѣ достатъчни, или да ги хвърлимъ въ пътната мрежа, която въ дадения моментъ абсолютно не е достатъчна, за да бждатъ удовлетворени нуждитѣ на нашия стопански и икономически животъ?

Споредъ единъ законъ отъ миналото, създаденъ вследствие на една спогодба между Софийската и Самоковската общини, трѣбваше да се направи желѣзница София—Самоковъ. Бива ли да се хвърлятъ срѣдства за тази желѣзница, какви преимущества ще има тя? Едно, че тя ще струва

240 милиона лева, второ, тя ще бъде много къса. А вие знаете, че както в Германия, така и в Англия, вече се унищожават железници за къси разстояния, които съществували от 80—100 години, защото такива железници са вече много скъпи, а много по-евтин е превозът с автомобили, отокари, отобуси и т. н.

Ето защо инициативата на Министерството на благоустройството идва навреме и ние трябва да я подкрепим. Аз лично посрещам този законопроект с радост, по простата причина, че у мен съществува тази идея, че трябва да се свържат София—Самоков—Чамкория с един солиден път. Ако, обаче, по някои по-висши съображения се наложи да се строят железници по известни посоки в нашата страна, това ще бъде за едно по-отдалечено време и тогава ще се намърят средства. Сега, обаче, трябва да отидем към строеж на пътища, както се предлага в законопроекта.

Какво значи да построиш железница до Самоков? То значи да поддържаш и шосето Самоков, защото железницата има своите задачи — тя обслужва известни цели, а пътят е универсален, по него може да се движи и пешакът, и кучият конь, и двуколката, и автомобилът, и камионът и пр.

Нъкой отъ мнозинството: И трамвай.

С. Василев (д. сг. Ц): За трамвай не мога да говоря, защото не съм изучавал този въпрос.

Азъ считамъ, че трябва да се подкрепи законопроектът на г. министра на благоустройството. И не само по този случай, но и когато ще се разглежда бюджетопроектът на железницата, Парламентът ще трябва да има едно становище по въпроса къде да отидем: към железницата ли, или към пътищата. Самоковският район трябва да бъде свързан с София с едно здраво шосе. Инициативата на министерството е похвална и ние ще я подкрепим.

Председателстващ С. Даскалов: Има думата на родният представител г. Григоръ Василевъ.

Г. Василев (д. сг.): Г. г. народни представители! Ще кажа само няколко думи. Съжалявамъ, че не знамъ кой е министър на железницата, за да чуем неговото мнение по този въпрос.

С. Таков (з): Ха сега!

Г. Василев (д. сг.): Чувамъ, че г. Костурковъ е подавал оставката си.

С. Таков (з): Шега!

Г. Василев (д. сг.): Нѣма никаква шега.

Министър Д. Гичевъ: Въ Министерския съвет министърът на железницата е далъ оставката си за настоящ законопроект!

Г. Василев (д. сг.): Кой е министър на железницата? Нѣма министър на железницата. Има ли?

С. Таков (з): Бившият!

Министър Д. Гичевъ: Да, въ момента има министър на железницата.

Г. Василев (д. сг.): Кой е?

Министър Д. Гичевъ: Докато излезе указъ, има министър.

Г. Василев (д. сг.): Далъ си е оставката.

Министър Д. Гичевъ: Докато бъде приета, той е.

С. Таков (з): Това ще научите от журналистите, не от насъ.

Г. Василев (д. сг.): Азъ бихъ желалъ, Камарата да не учи от журналистите кой е министърът. Азъ съмъ журналист, та нѣма нужда да се уча.

Минавамъ на самия въпросъ. Действително има една спогодба между София и Самоковъ.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Не само между София и Самоковъ, но и още 10 села отъ Самоковско.

Министър В. Димовъ: Не влизатъ 10-тѣ села; само между Самоковъ и София е спогодбата.

А. Николаевъ (з): Селата не влизатъ. Тя е само между Самоковъ и София.

Д. Ачковъ (нез): Само гр. Самоковъ.

С. Таковъ (з): Който и да е. Защо спорите?

Министър Д. Гичевъ: Пък и отъ селата ще вървятъ по шосето.

Д. Ачковъ (нез): Ще вървятъ, но спогодбата е само между Самоковъ и София.

Председателстващ С. Даскаловъ: (Звъни) Моля ви се, г-да, дайте възможност на оратора да се изкаже!

Г. Василевъ (д. сг.): Нѣма споръ по въпроса за тази спогодба, защото е известно, че тя се състави по поводъ постройката на Рилския водопроводъ между гр. Самоковъ, който, безспорно, представя интереситъ на всички села въ околната си, и София, като столица на България. Още когато тази спогодба бѣше подписана, явно бѣше, че е мѣчно изпълнима. Една железнопътна линия София—Самоковъ—югъ е много наложителна, тя може да има много голѣмо значение, но въ дадения моментъ за нейната постройка трябва най-малко около 200 милиона лева.

Министър В. Димовъ: 300 милиона лева.

Г. Василевъ (д. сг.): Може би и 300 милиона лева — не знамъ въ този моментъ — и надали би могла така бързо да се осъществи.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Ако трябва да се построи, трябва да почне отъ Перникъ.

Г. Василевъ (д. сг.): Следователно, ние трябва да улеснимъ друга една спогодба, ако тя, която е подписана, не може да се осъществи. Въ дадения случай азъ искамъ да защита по-скоро града Самоковъ, отколкото София. Защото София е подъ закрилата на цѣла България и въ много случаи е вземала средства отъ цѣла България, както е случаятъ съ постройката на водопровода Рила—София. И ние тукъ, които минаваме за представители на цѣлия народъ, не бива да си затваряме очитъ и да игнорираме другитъ градове, малки и голѣми, а да гледаме да защитаваме само центъра, където е столицата на България. Въ дадения случай гр. Самоковъ заслужава още по-големо внимание, защото той може да стане източникъ на богатства за цѣлата страна. Не само презъ лѣтото, но особено презъ зимата, Рила и Родопитъ иматъ голѣма материална цена за България, а не само за Самоковъ. Чамкория е много по-хубава презъ зимата, отколкото презъ лѣтото. Досега тя е известна като лѣтен курортъ, но въ сѣщность тя е зименъ такъвъ. Между другото, Самоковъ свързва двата балкана — Рила и Родопитъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Колцина мислятъ зиме за курортъ?

Г. Василевъ (д. сг.): Не е вѣрно. — Както презъ лѣтото, особено въ недѣленъ день, хората отиватъ на разходка, така трябва да отиватъ на разходка до Самоковъ и работникътъ, и занаятчията, и особено това трябва да става презъ зимата. И днесъ това става и броятъ на тия, които отиватъ, се увеличава всѣка година. Това не зависи отъ материалнитъ условия, а отъ културното ниво на хората. Преди 15 години въ България нѣмаше туризъмъ. Преди 30 години, когато дойдохъ въ София, никой не се качваше на Витоша, а днесъ съ хиляди хора я посещаватъ.

С. Василевъ (д. сг. Ц): Само Алеко се качваше.

Г. Василевъ (д. сг.): То бѣше изключение. — Днесъ, обаче, съ хиляди хора отиватъ на Витоша. Въ всѣки случай, въ днешно време ние трябва да развивемъ туризма, за който въ България има благоприятни условия. България е по-интересна за туризма, отколкото Швейцария, но последната ни бие съ своята уредба вътрешна, съ своитъ хотели, съ своитъ пътища, съ своя редъ и съ своята сигурность, ако искате, въ всѣко отношение. По своята природа Швейцария е по-назадъ отъ България. Българската природа е жива, а швейцарската е мъртва. Българската природа е безкрайно разнообразна, а швейцарската е еднообразна. Самоковъ е извънредно интересенъ и ва-

женъ като центъръ. Следователно, грижитъ въ това отношение нѣма да бждатъ само за него, а за цялото наше народно стопанство.

Не съмъ съгласенъ съ моя приятель г. Рашко Маджаровъ, че трѣбва да искаме и че е много желателно да се изпълни спогодбата така, както е била приета. Ако днесъ не може да се изпълни спогодбата и да се построи желѣзницата, пътятъ, който съществува между София и Самоковъ, трѣбва да бжде подобренъ, щомъ министерството е решило и е намѣрило срѣдства да направи този пътъ модеренъ, солиденъ, действително европейски пътъ. Съ гранитни блокчета ли ще бжде, съ паважъ ли ще бжде, какво ще бжде, но да бжде съ мѣстни срѣдства, да не изнасяме валута въ странство. Това е въпросъ на техницитъ. Въ всѣки случай, този европейски пътъ между София и Самоковъ ще бжде извънредно важенъ. И ако ние можемъ, както каза единъ нашъ колега, по-нататкъ да намѣримъ възможностъ даже съ помощта на единъ заемъ — азъ зная, че блокътъ се плаши отъ заеми, но яде известни фондове, заварени отъ Сговора — . . .

С. Таковъ (з): Отъ вашитъ банки.

Г. Василевъ (д. сг): . . . или съ каквито и да било други срѣдства, външни или вътрешни — дайте отъ вашитъ банки — . . .

С. Таковъ (з): Ние нѣмаме банки.

Г. Василевъ (д. сг): . . . казвамъ, ако бихме могли да намѣримъ срѣдства, отъ кждето и да бжде, за да направимъ този пътъ отъ Цариградъ презъ Драгоманъ, София—Самоковъ за Цариградъ, ние безспорно, ще спечелимъ извънредно много.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Той е на дневенъ редъ.

Г. Василевъ (д. сг): Той е на дневенъ редъ отъ години, но само на книга и нищо не се прави. Азъ говоря отъ гледна точка на осъществяването. Ние трѣбва да потърсимъ и да осигуримъ срѣдствата за постройката на тая пътъ. Въпросътъ е да дадемъ възможностъ на европейцитъ да дойдатъ тукъ съ автомобилитъ си. Но за насъ въпросътъ е за пари. Паритъ ги нѣмаме. Трѣбва да ги търсимъ. Ако ги има въ София, дайте ги; ако ги нѣма въ София, намѣрете ги отъ другаде, но го направете. Но не сме го направили, както не сме направили напояването. Ние трѣбваше да направимъ напояването, вие трѣбваше да го направите, но никой не го прави. Само казваме, че може да стане, че трѣбва да стане, но, не става.

Законопроектътъ е добъръ въ туй отношение, че дава едно добро начало за постройката на единъ истински европейски пътъ въ нашата страна. И въ туй отношение Народното събрание има всичкитъ съображения да подкрепи тази инициатива, да нахърчи правителството и да подкрепи цялия онзи край. Това заслужава не само гр. Самоковъ, но и всичко около него, защото Самоковъ е като единъ центъръ, който обединява околнитъ пунктове.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Материалитъ, които сж необходими за павирането, ще се взематъ отъ тамъ. Имаме ги. Работата ще бжде улеснена отъ мѣстното население.

Г. Василевъ (д. сг): Ще се създаде и работа на безработни. Ще имаме една обществена работа отлична, отъ най-голяма полза. Така че, имаме всички съображения, и стопански, и социални, и туристически, и икономически, ако искате и културни, да подкрепимъ тази инициатива.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Антонъ Кантарджиевъ.

А. Кантарджиевъ (д): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Вземамъ думата по законопроекта за отмѣняване на точка 38 на чл. 1 отъ закона за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата и на § 2 отъ закона за измѣнение и допълнение на сѣщия законъ, за да кажа и азъ на свой редъ, като народенъ представителъ и софийски гражданинъ, мнението си по него.

Известно е на всички ви, че при почването на постройката на водопровода Рила—София се повдигна — право или криво, въпросъ на миналото — цяло брожение въ Самоковската околия, която смѣташе навремето, че съ вземането водитъ на Рилскитъ езера въ много отношения интереситъ на тамошнитъ села, що се отнася до напояването и двигателната сила, ще бждатъ застрашени. По силата на така създаденото навремето настрояние, отъ

една страна, и, отъ друга страна, по силата на обстоятелството, че най-после София, която ще се ползува отъ Рилскитъ води, трѣбва да обезщети до известна степенъ общинитъ, които интереси сж засегнати, се сключи една двустранна спогодба на 11 февруарий 1928 г. Тая спогодба-договоръ, или тоя договоръ-спогодба, е сключенъ не само между Самоковската градска община и София; тая спогодба-договоръ е подписана и отъ селата: Бѣли-Искъръ, Говедарци, Доспей-махала, Драгошиново Рельово, Широки-долъ, Калково, Долни-Пасарелъ, Доспей и Продановци.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): То е за друго, не само по това.

А. Кантарджиевъ (д): После ще кажа.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): То е за напояването, водопоя и електроснабдяването.

А. Кантарджиевъ (д): По силата на така сключената спогодба, извънъ другитъ подробности, Софийската община се задължаваше да внесе 40 милиона лева въ единъ специаленъ фондъ, който да послужи за постройка на желѣзнопътна линия София—Самоковъ. Това е историята на въпроса за постройката на тая желѣзнопътна линия. Впоследствие, обаче, тоя проектъ за постройката на тая желѣзнопътна линия се изоставя. Тия 40 милиона лева, обаче, които, по силата на чл. 2 отъ специалния законъ Софийската община е длъжна да внесе въ специалния фондъ, се искатъ въ разположение на Министерството на благоустройството, за да павира то шосето София—Самоковъ. Очевидно е, че тая линия, която щѣше да се строи навремето, нѣмаше да ползува само Самоковъ. Тая сума се искаше да се даде не само като обезщетение интереситъ на гр. Самоковъ, за да може Самоковскитъ общински съветъ самъ да разполага съ нея, безъ да вземе съгласието на своитъ съконтрагенти по този договоръ-спогодба. Понеже желѣзнопътната линия нѣма да се строи, Софийската община, все въ своето желание да поддържа, така да каже, приятелскитъ си връзки и отношения съ селата около Самоковъ, плюсъ града Самоковъ, предприе редица мѣроприятия, които дойдоха да обезщятъ отдѣлнитъ общини въ тая околия.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Включително и града Самоковъ.

А. Кантарджиевъ (д): Включително и гр. Самоковъ.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): То е другъ въпросъ, г. Кантарджиевъ — то е за освѣтлението.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Два пъти вземате едно и сѣщо нѣщо.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Не е два пъти. Ако имаше право Софийската община, нѣмаше да трактува втори пътъ съ насъ. И сега Софийската община иска да останатъ тия 40 милиона лева на нейно разположение да направи язовиръ, а не пътъ.

А. Буковъ (з): Бждете спокойни, ще ви дадемъ за паважъ.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): И понеже ние не сме съгласни, тѣ сега искатъ да ни прѣчатъ да направимъ пътя.

А. Кантарджиевъ (д): Както споменахъ въ началото на моето изложение, речъ нѣма да държа, а искамъ да направя обективно изложение, какъ стоятъ работитъ, защото може нѣкои най-добросъвестно да сж подведени и Самоковската община да иска да използва едно положение, и то само тя, безъ да има право на тази привилегия. Както споменахъ и въ самото начало, тази спогодба се сключи въ 1928 г. при една голяма раздразненостъ, при едно много повишено настрояние въ тия общини, които бѣха засегнати и които азъ преди малко изброихъ. Въ последствие, когато се изостави този проектъ, Софийската община отстъпи на тия общини, които сж прѣко заинтересовани отъ тази работа и които сж контрагенти съ Софийската община, бидейки на страната на Самоковската градска община, редица преимущества, и то не само електроразполюването, за освѣтление и двигателна сила, но и въ много други ценности, като напр. за Самоковъ задължението да му направи водопроводъ, а селата Бѣли Искъръ, Мала-Църква и др. да ги снабди съ механически гатери

и всички необходими снарядения за дъскоръжница и пр., да имъ заплати суми въ брой и пр. и пр. Г. Гавриловъ, който ме пресича, лично е ходилъ въ Софийската община да ходатайствува да имъ се отпуснатъ тия суми. Моята теза е, ако щете, чисто юридическа. Когато има единъ договоръ, отъ едната страна на който стои Софийската община, а отъ другата гр. Самоковъ, заедно съ изброенитъ села, не може гр. Самоковъ самъ съ протоколно решение на своя общински съветъ да иска да използва тия привилегии изключително за себе си.

Независимо, обаче, отъ всичко това, Столичната община е извършила вече проучвания и възнамърява да извърши строежа на единъ язовиръ надъ водохранилището въ коритото на Бъли Искъръ, подъ 85-ия километъръ по шосето Самоковъ—Бълици—Якоруда. Разноска по постройката на язовира ще възлѣзатъ приблизително на 80 милиона лева, ако не и повече, защото знаете, че техникитъ, като правятъ смѣтки, винаги грѣшатъ. Язовирътъ ще се строи изключително, за да се освободятъ всички водни маси за използването имъ презъ време на маловодие отъ Самоковския край. Следователно, следъ неговото създаване, за никакви щети по-нататкъ Самоковскиятъ край не може да претендира. Той ще има изгода, че освенъ водата, която е притежавалъ до изграждането на водопровода, съгласно специалния законъ за постройката на водопровода „Рила—София“ и възъ основа на договоритъ, сключени съ отдѣлнитъ общини, сега ще се ползува още и съ електрическо освѣтление, електрическа двигателна сила, индустриални заведения, построени отъ Софийската община, и отъ всички други блага, които сж създадени съ срдства, оставени отъ Софийската община тѣмъ на разположение.

И моята молба накрая, моето предложение е да се съгласи респективниятъ министъръ, като отиде законопроектътъ въ комисията, тия 40 милиона лева не да се върнатъ на Софийската община, но да бъдатъ употребени за постройката на този язовиръ, който, както се казва, ще отстрани всички щети, каквито Самоковскиятъ край е предполагалъ, че ще го постигнатъ. Това е фактическото положение на нѣщата. И това сж длъжни да го разбератъ всички, които не искатъ да го разбератъ, както г. Гавриловъ. На 11 февруарий 1928 г. е сключенъ договоръ между, етъ една страна, Софийската община и, отъ друга, Самоковската, съ всичкитъ села, които изброихъ.

А. Николаевъ (з): Столичната община е задължена и безъ това да построи язовиръ, независимо отъ задължението да внесе 40 милиона лева.

А. Кантарджиевъ (д): Това засѣга интереситъ на селата, които преди малко изброихъ: Бъли-Искъръ, Говедарци, Доспей махала, Драгошиново, Райово, Широки долъ, Калково, Долни-Пасарелъ, Доспей и Продановци. Ако има нѣкой пострадалъ, ако може да се говори за пострадалъ, то най-малко е пострадалъ гр. Самоковъ, който иска за смѣтка на тия села да вземе тия 40 милиона лева, за да си направи шосето за Чамъ-кория. Когато се върши такава политика, не се върши съ огледъ интереситъ на тия, които сж най-много засегнати и които иматъ смѣтка отъ постройката на този язовиръ, който е необходимъ за напояването на тѣхнитъ стопанства.

А. Николаевъ (з): И безъ туй, това задължение Софийската община го има.

А. Кантарджиевъ (д): Мене ми се струва, че г. Николаевъ, вмѣсто да защитава интереситъ на гр. Самоковъ, трѣбва да защити интереситъ на селскитъ общини. Не трѣбваше за смѣтка на Софийската община, безъ да се вземе нейното мнение въ тия решителни моменти, да се внесе този законопроектъ. Ето защо не съмъ съгласенъ съ законопроекта.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Хаймъ Фархи.

Х. Фархи (д. сг): Г. г. народни представители! Вземамъ думата по този въпросъ, защото взехъ прѣко участие въ разрешението му навремето, като общински съветникъ. Даже договорътъ, ако се не лъжа, е подписанъ отъ менъ. Работата се състои въ следното. Вѣрно е, че претенцитъ на Самоковската община и селата, които се включватъ въ околията, въ началото бѣха доста голѣми и то не толкова, защото околията щѣше да бѣде много ошетенна, но затуй, защото намѣриха моментъ, когато срещу това, което ще дадатъ, можеха да взематъ нѣщо повече отъ Софийската община. И следъ голѣми пазарлъци, които въ началото

бѣха почнали съ задължението на Софийската община да направи електрически трамвай до Самоковъ, което впоследствие се обърна за постройка на желѣзница, най-сетне се постигна едно съгласие въ следната форма. За Самоковъ бѣше важно да добие възможностъ за едно свързване съ столицата и затова Самоковската община е налѣгала най-много на строежа на тази желѣзница. Що се отнася, обаче, до селата, които влизатъ въ Самоковската околия, въпросътъ за желѣзницата толкова много не ги интересуваше. Обаче съ право тѣ казватъ: вие ни отнемате водитѣ, следователно двигателната сила, единствената, която ние имаме въ нашия край. Благодарение на това, много воденици ще трѣбва да спратъ. Ето защо за насъ е много мѣчно да дадемъ нашето съгласие. Но следъ като отъ страна на Софийската община се пое задължението, щото водната сила за тия села да се замѣни съ електрическа енергия, която ще трѣбва да се даде именно отъ енергията, която ще се произвежда отъ водопровода „Рила—София“, тогава тия села се съгласиха напълно.

Тази теза, която поддържа г. Кантарджиевъ, може би отъ юридическа страна да е права.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Не е права.

Х. Фархи (д. сг): Може, казвамъ, да е права — не знамъ, не съмъ юристъ. Обаче съвсемъ неправа и неполезна е тя отъ практическа гледна точка.

А. Николаевъ (з): Разбира се.

Х. Фархи (д. сг): И азъ се поставямъ тѣкмо на тази база, на практическа база. Желѣзница единъ день ще ни трѣбва, може би и днесъ ни трѣбва, но онѣзи срдства, които сж нуждни за постройката на желѣзницата, днесъ ги нѣмаме. Следва ли отъ това, че не трѣбва да имаме единъ редовенъ пътъ за Самоковъ? И ако желѣзницата не може да се построи поради това, че нѣмаме четвъртъ милиардъ лева, а можемъ съ 40 милиона лева да направимъ единъ редовенъ пътъ, мене ми се струва, че елементарниятъ разумъ диктува да се направи второто, за да не чакаме 20 години за първото.

Но азъ бихъ желалъ да подчертая тази мисль, която г. Григоръ Василевъ изнесе предъ васъ — тя бѣше центърътъ на рѣцята, която държахъ въ последната сесия на търговско-индустриалната камара. Азъ смѣтамъ, че по-край всичкитъ други срдства, които трѣбва да употребява нашата страна, за да може да се подобри икономическото положение въ насъ, трѣбва да бъдатъ положени и грижи за развитието въ насъ на тѣй наречената курортна индустрия — швейцарска индустрия — за да можемъ да привлѣчемъ въ нашата страна колкото се може повече чужденци, та да може гози валутенъ гнетъ, който го чувствуваме най-много ние, търговцитъ, да бѣде нѣкакъ-си намаленъ. Гледайки така на въпроса, азъ смѣтамъ, че дори и да не би имали тѣзи 40 милиона лева отъ Софийската община, съответното министерство трѣбва да положи грижи, да набави необходимитъ срдства, за да направи достѣпни тѣзи очарователни мѣста, за да могатъ чужденцитъ да отидатъ и да видятъ този хубавъ край.

Та, ето защо, азъ смѣтамъ, че Народното събрание ще направи едно добро дѣло, ако даде своето съгласие за реализирането на този прсектъ, който ще бѣде отъ естество да задоволи и София и Самоковъ, и Самоковска околия, ако щете.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Теодоси Кънчевъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Въпросътъ, който се повдигна, е единъ много интересенъ въпросъ, който засѣга, безспорно, жизненитъ интереси на единъ край, нуждаещъ се отъ една действителна подкрепа. Тезата, която развиха народнитъ представители г. Фархи и г. Григоръ Василевъ, въ свързка съ направяването по-достѣпни тия чаровни мѣста, е теза, която днесъ, безспорно, се налага на голѣмия общественъ интересъ. Вие преди малко гласувахте на трето четене закона за откриване комарджийница въ Варна — законъ за създаване огнище на морална поквара, на семейно и имуществено разорение — по единственъ мотивъ да издигнете курорта Варна; култивирайки порока, вие се съгласихте, понасяйки тази жертва, само отъ гледището на локалитъ интереси на гр. Варна, да приемете единъ законъ, съ който ние не знаемъ бихме ли могли да се гордѣемъ.

Сегашниятъ случай е единъ много по-благоприятенъ случай и би правило много голѣма честь на нашия Парламентъ, ако той намѣри едно бързо решение и ако нуждитъ

на оня край тамъ намѣрятъ съзнателно отражение въ нашето обсъждане тукъ.

Г. Кантарджиевъ изтъкна, че тази сума отъ 40 милиона лева, отъ която въ смѣнителъ Софийската община е внесла досега само 10 милиона лева въ фонда „Постройка на желѣзници“, трѣбвало било да се внесе за постройка на язовирове, тъй като Софийската община била поела ангажментъ да строи такива язовирове за напояването на ония мѣста, които се лишиха отъ водата си за нуждитъ на водопровода Рила—София. Съгласно чл. 3 отъ закона за водопровода Рила—София, Софийската община, вънъ отъ това задължение, което имаше, да внесе тѣзи 40 милиона лева, бѣше длъжна и е длъжна да направи тѣзи язовирове. Сжщата община сега, чрезъ г. Антонъ Кантарджиевъ, педира тази сума отъ 40 милиона лева, която има друго предназначение, да се използва за направата на тия язовирове.

Вѣрно е, че отъ гледище на Софийската община това е една смѣтка великолепно направена; но отъ гледище на интереситъ на оня край, който въ продължение на нѣколко години бѣше тревоженъ, бѣше смущаванъ отъ този въпросъ, жизненъ за него, отъ гледище, казвамъ, на интереситъ на този край, тезата на г. Кантарджиевъ не може да търпи никаква сериозна критика, защото се касае да се освободи Софийската община въ смѣнителъ отъ единъ ангажментъ — който тя не е изпълнила — за постройката на тия язовирове, и който тя трѣбва да изпълни съ други срѣдства, а не съ срѣдствата на този фондъ. Важното въ случая е, че този фондъ е за постройка на желѣзнопътна линия. И сега, при измѣненитъ стопански условия, при измѣнената стопанска конюнктура, при нуждата, която се чувствува, непосредствено, часъ по-скоро да бѣде удовлетворенъ, гр. Самоковъ и оня край съ едно по-лесно съобщение, се поставя въпросътъ: да чакаме ли ние да съберемъ 240 или 250 милиона лева, за да се направи желѣзнопътна линия, или съ наличнитъ суми, които могатъ сега да бѣдатъ на разположение — 40 милиона лева — да се направи едно павирано шосе — единъ въпросъ и стопански, и икономически, и технически?

Техниците днесъ стговарятъ, че локалнитъ желѣзнопътни линии не се рентиратъ, че тѣ, отъ гледище на стопанската икономика, сѣ едно разхищение и по-добре е да се строятъ павирани шосета за лесно съобщение съ автомобили, камиони и т. н., отколкото да се строятъ нерентабилни желѣзнопътни линии. И въ Германия, и въ Америка, и другде вече това тъй се решава.

И сега въпросътъ се свежда къмъ това: можемъ ли и трѣбва ли да дадемъ съгласието си, вмѣсто да строимъ ad calendaria граеска желѣзнопътната линия София—Самоковъ, да се построи още сега, това лѣто, едно павирано шосе?

Въпросътъ получи своето освѣтление, трѣбва да намѣри и своето разрешение — часъ по-скоро да се направи едно павирано шосе, защото това е въ интересъ, това е въ изгода на оня край; защото ще бѣде една ценна културно-стопанска придобивка; защото, най-сетне, въ това време на безработица, че може на една значителна частъ отъ населението въ оня край, който и безъ това въ икономическо отношение изнемогва, да се ладе работа и защото само мѣстни материали ще се използватъ — никакви релси, никакви износъ на валута. Съ направата на едно хубаво шосе ние имаме всички перспективи да привлѣчемъ много туристи, не само отъ София, отъ България, но и отъ чужбина — перспективи, които се рисуваха отъ г. Гавриловъ.

По тѣзи съображения, отхвърляйки категорично нестойтелната теза на г. Кантарджиева, отъ гледна точка на закона за постройката на водопровода Рила—София, и отъ гледището на този договоръ, който е сключенъ между Софийската община, Самоковската и други общини, азъ се присъединявамъ къмъ изказаното мнение отъ г. г. народнитъ представители, които намиратъ законопроекта за много навремененъ, и нашата група ще го поддържа.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министрътъ на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Министръ В. Димовъ: Г. г. народни представители! Не предполагамъ, че тоя законопроектъ ще възбуди не даже само прения, но толкова много страсти при неговото разискване, защото бѣхъ убеденъ, че всички народни представители ще се проникнатъ отъ съзнанието, че ние правимъ единъ законъ отъ полза не само за гр. Самоковъ, но и за цѣлия тамошенъ край.

Министерството на благоустройството, когато пое инициативата да помоли общинскитъ съвети на Самоковъ и София за оползотворяването на тая сума за постройката на едно павирано шосе, имаше преди всичко, както ви

казахъ, предъ видъ добре разбранитъ интереси на този край. И още миналата година Министерството на благоустройството се отнесе до Софийския общински съветъ, въ лицето на уважаемия кметъ, и до Самоковския общински съветъ, да сондира тѣхното становище по тоя въпросъ, а именно: какво биха имали тѣ за или противъ, сумитъ, които сѣ внесени или ще бѣдатъ внесени за смѣтка на Самоковската община, да бѣдатъ използвани за направата на едно удобно, хубаво павирано, модерно шосе?

Лично азъ съмъ ималъ възможностъ да говоря съ столичния кметъ и той предъ менъ не е скривалъ полезността на една подобна инициатива. По тоя въпросъ Министерството на благоустройството писа официално писмо на Столичната община.

Самоковскиятъ общински съветъ, вследствие на тѣзи сондажи, които направи Министерството на благоустройството, по собствена инициатива, въ едно свое тържествено заседание, взема решение въ този смисълъ: сумата отъ 40 милиона лева да се даде на Министерството на благоустройството взаимнообразно за павирането пътя София—Самоковъ. И възъ основа на това протоколно решение на Самоковския общински съветъ, Министерството на благоустройството внася предлагания ви законопроектъ.

Защо, г. г. народни представители, ние искаме да направимъ единъ павиранъ пътъ София—Самоковъ? Азъ не вѣрвамъ да се намѣри тукъ единъ народенъ представител, който би ималъ куража да твърди, че ще се направи въ близко бѣдеще желѣзнопътна линия София—Самоковъ. Има ли нѣкой, който да си помисли, че българската държава, при това положение, въ което се намира, ще може да отдели отъ своитъ оскѣдни срѣдства 300 милиона лева, за да построи тази линия София—Самоковъ, не особено нужна сега?

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Глуха линия.

Министръ В. Димовъ: Кого ще обслужва тая линия София—Самоковъ?

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Мина времето на тежкитъ желѣзници.

Министръ В. Димовъ: Какви стопански интереси диктуватъ постройката на тая линия? Какво ще се изнася отъ тамъ и какво ще се внася тамъ? Ще изнасяме камѣнитъ на Самоковъ въ София, . . .

Т. Къичевъ (д. сг. Ц): Боровинки.

Министръ В. Димовъ: . . . или пъкъ боровинкитъ, както казва уважаемиятъ народенъ представителъ г. Теодоси Къичевъ! Какво ще се изнася, питамъ, по тая линия, за която ще похарчимъ 300 милиона лева? Въ това отношение, г. г. народни представители, ние имаме единъ печаленъ опитъ: построихме нѣколко кмси желѣзнопътни линии, които струватъ на държавата надъ 500 милиона лева, и по тѣзи кмси линии пътуватъ кондукторѣтъ, машинистѣтъ и огнирътъ съ двама-трима пѣтници — 5-6 души. Азъ съмъ виждалъ по кмситъ линии по 5 души да отиватъ и да се връщатъ съ цѣлъ влакъ!

А. Циганчевъ (з): И единъ депутатъ.

Министръ В. Димовъ: Ще продължава ли тая безсистемностъ въ строежа на желѣзнопътнитъ линии въ нашата страна? Азъ ви поканвамъ, г. г. народни представители, да се поразходите малко изъ България, въ който щете край, за да видите това. Вземете линията Преславъ—Крумово; трасето е направено, гаритъ курдисани, чакатъ. Много ще има да чакатъ! Защо? Защото до тази линия Преславъ—Крумово има съседна линия, която е много важна: Шуменъ—Байрамъ-дере—Ришъ. Обаче едната трѣбва да се направи — дветѣ не могатъ. Непосредствено е ольната и линията Разградъ—Кеманларъ. Кога ще я свършимъ? Следъ това, въ Южна България имаме линията Пещера—Кричимъ; и пр. Това го виждаме навсѣкѣ въ България, благодарение липсата на система и благодарение на това, че разни политически лица, презъ различни времена, за да направятъ хатѣра на своитъ краища, сѣ смѣтали, че трѣбва да започнатъ най-напредъ тамъ да правятъ линии. Нѣкога се мислѣше отъ мнозина, че е възможно да свържемъ всѣки край, всѣки градъ и всѣко село съ желѣзнопътна линия.

Освенъ това, новата техника, както каза уважаемиятъ народенъ представителъ г. Данаиловъ, потвърждава, че вече кмситъ желѣзнопътни линии нѣматъ никакъвъ смисълъ, никакво стопанско значение. Въ Европа г въ Аме-

рика всичките кжси линии се вдигат и на тяхно мѣсто се строят хубави, удобни, модерни шосета. Въ туй време, когато хората вдигат кжситѣ линии и строят шосета, ние, които вървимъ 50 години назадъ отъ тяхъ, сега първа да строимъ кжсата и глуха линия София—Самоковъ, е неумѣстно. Между София и Самоковъ е необходимо да се направи едно шосе удобно, широко, павирано, за да може този хубавъ курортенъ градъ — Самоковъ — да стане центъръ на туризма, както се изказаха тукъ г. г. народнитѣ представители.

Какво представлява днесъ пътятъ София—Самоковъ? Може ли този пътъ да представлява удобства за туристите и може ли да даде препитание на населението отъ този край? Който е пътувалъ отъ София за Самоковъ, г. г. народни представители, той знае какъвъ е пътятъ — пътятъ е безобразенъ! Защо? Кой е виновенъ? Министерството на благоустройството ли? Всѣка година ние харчимъ приблизително 1 милионъ лева само за поправката на този пътъ. Тукъ има двама бивши министри на благоустройството, които знаятъ, че единствениятъ пътъ въ България, който всѣка година гълта надъ 1 милионъ лева само за поправки, това е пътятъ София—Самоковъ, и въпреки това нѣма пътъ. Тръгнете сега да го видите въ какво състояние се намира. При мене, г. г. народни представители, идваха чужденци, които ми казаха: „Разбираме, че сега вие не можете да направите международенъ пътъ, но поне поправете пътя София—Самоковъ — най-хубавото ваше мѣсто; ние не можемъ да идемъ тамъ; като тръгваме, ние се прекръстваме — съ страхъ тръгваме по тоя пътъ!“

Но независимо отъ това, г. г. народни представители, по тоя пътъ има нѣколко „дяволски“ моста; особено единиятъ отъ тяхъ е невъзможенъ. Миналата година тамъ се уби единъ полковникъ съ детето си. Почти не минава година да не стане по едно нещастие по този пътъ, респективно тамъ, където е наречениятъ „дяволски“ мостъ. Пътятъ е неудобенъ, тѣсенъ, защото тогава, когато е строенъ, българската техника още не е имала такива постижения, каквито има сега.

Ето защо Министерството на благоустройството смѣта, че ще извърши, първо, една стопанска услуга на мѣстното население, ако направи тоя пътъ. Това нѣма да бѣде услуга само на Самоковъ, както твърди тукъ единъ народенъ представител. Ако ние, г. г. народни представители, направимъ единъ удобенъ пътъ, тая услуга не ще бѣде само за Самоковъ; азъ бихъ казалъ, че най-малко ще бѣде тя за Самоковъ. Защо? Я тръгнете сутринъ рано, или вечеръ късно, да видите кого ще срещнете по пътя Самоковъ—София! Ще срещнете дълги кервани отъ коли, натоварени съ дървенъ материалъ отъ Самоковъ. Тия хора каратъ тоя материалъ, за да намѣрятъ парче хлѣбъ, за да намѣрятъ препитание. Чупятъ си хората колитѣ по пътя, харчатъ си сръдствата, трепатъ си работния добитѣкъ. Когато направимъ единъ удобенъ пътъ, ние ще услужимъ преди всичко на тоя край тамъ, на тия хора, които намиратъ препитание, карайки своя дървенъ материалъ по пътя — следователно, ще услужимъ на населението отъ околнитѣ села. И тукъ азъ имамъ декларацията на двамата народни представители, които сж викали кметовѣтъ отъ околнитѣ села и селянитѣ, които сж имъ заявили, че всички единодушно възприематъ инициативата на Самоковския общински съветъ. Тѣ казватъ: „Отървете ни отъ този пътъ, по който си трошимъ колитѣ и трепемъ добитѣка!“

Явно е, г. г. народни представители, че ние тукъ не вършимъ една услуга само на Самоковъ. Даже така да бѣше, тя е заслужена, защото ние дължимъ благодарностъ на Самоковъ за неговата огромна културна роля въ миналото. Но въ сжщностъ ние правимъ услуга и на всички околнитѣ села. Този пътъ, освенъ това, ще има да изиграе и една културна роля за този край.

Така че инициативата на Самоковския общински съветъ и съгласието, което лично получихъ отъ представителя на Столичната община нѣкога по този въпросъ — възъ основа на което азъ писахъ и писмото до Столичната община — ми дадохъ основание да ви предложа този законопроектъ, смѣтайки, че изпълнявамъ единъ дългъ къмъ този заслужилъ и беденъ край, толкова нуждаещъ се отъ подкрепата на държавата.

Г. г. народни представители! Трѣбва да заявя, че паритѣ, които ще получимъ, нѣма да стигнатъ за окончателното завършване на пътя. Не, 40 милиона лева сж недостатъчни; необходими сж минимумъ 55 милиона лева. Е добре, Министерството на благоустройството заявява, че то ще даде останалитѣ пари, за да се довърши пътятъ. Не само това, но азъ днесъ съмъ назначилъ една комисия отъ техници, включително и народни представители отъ този край, представители на Самоковската община и на Софийската община, която комисия да изучи въпроса по-основно и да

представи единъ докладъ за разширението на този пътъ, и още тая есенъ азъ поставямъ една голѣма група трудоваци, която, възъ основа на изработенитѣ планове, ще отпочне презъ есенъта — когато има по-малко движение — разширението на пътя. Ще премѣстимъ така сжщо и тѣй наречения „дяволски“ мостъ. Следователно, когато Министерството на благоустройството получи една подкрепа отъ 40 милиона лева взаимнообразно, която се задължава да върне на респективната община, заедно съ това то поема и ангажмента, задължението, да даде и свои сръдства, трудоваци и усилия, за да може наистина да направи единъ удобенъ, широко, павиранъ пътъ, толкова много необходимъ.

Не бива, г. г. народни представители, да се държимъ за буквата — че споредъ сключения договоръ между Софийската община и Самоковската община тия пари трѣбва да се дадатъ непременно за желѣзница. Не бива сега, когато чувстваме, че желѣзницата не е необходима, да кажемъ: „Не, понеже има подписанъ договоръ за желѣзница, на него ще държимъ!“ Смѣтамъ, че такъвъ инатъ не бива да се проявява. Бѣше време презъ 1925, 1926, 1927 г. и порано, когато у насъ се смѣташе, че навредъ трѣбва да се правятъ желѣзнопътни линии. Преди 40 години въ Европа смѣтаха сжщо така, че желѣзницата окончателно е измѣстила пътя, че пътятъ е загубилъ вече значението си. Въ Европа преди 40 години казваха: „Свърши се вече съ шосейния пътъ, желѣзницата ще го измѣсти“. Изминаха 40 години, убедиха се въ обратното — че пътятъ почва да играе роля и почва да добива първенствувашо значение, благодарение на автомобилнитѣ съобщения. Даже и за народната отбрана важатъ тия заключения, защото тамъ, където може да отиде камионъ или автомобилъ, не може да мине желѣзнопътна линия. Вие знаете каква роля изиграха автомобилитѣ и камионитѣ въ последната война въ боя при Марна.

Следователно, пътищата въ всѣко едно отношение, и за народната отбрана, и въ стопанско и културно отношение, при модернитѣ съобщителни сръдства играятъ огромна роля. Друго бѣше едно време, когато по тѣзи пътища се вървѣше съ биволски кола; естествено, тогава желѣзницата бѣше за предпочитане; но днесъ, когато имаме бързото автомобилно и отобусно движение, шосейниятъ пътъ възстановява своето значение.

Не само това, министерството имаше другъ планъ. Който отъ васъ, г. г. народни представители, днесъ иде, напр., въ Пловдивъ—Карлово—Хисаря и като види желѣзницата, която трѣгва отъ Пловдивъ за Карлово и се чупи на едно мѣсто съ единъ апендиситъ, за да отиде въ Хисаря, не може да не си помисли: „Не бѣше ли по-хубаво да се направи единъ широко 10-метровъ пътъ Пловдивъ—Карлово, по който — „Въча“ е тамъ наблизо — да се пуснатъ въ движение модерни трамваи и отобуси, които да се движатъ съ електричество? Вие виждате каква огромна полза би ималъ следъ време този пътъ. Щѣха да се спестятъ огромни сръдства. — Ние имаме подобенъ планъ, да създадемъ такова отобусно съобщение между София и Самоковъ и по такъвъ начинъ ще имаме много евтино съобщение за народа, за да могатъ всички да отиватъ въ тоя край, въ тоя хубавъ кжтъ на България.

Азъ разбирамъ тревогитѣ на Софийската община. Тукъ въ сжщностъ, г-да, не е въпросътъ да се дадатъ ли паритѣ за шосе, или за желѣзница. Софийската община не спори толкова за това, колкото тя въ сжщностъ не иска да даде паритѣ. Софийската община иска да ги задържи, като казва така въ своето изложение: „Понеже предназначението на тия пари не е за шосе, първоначално тия пари сж дадени за желѣзница, а сега ги искате за шосе, задължението на Софийската община падатъ, паритѣ не бива да се дадатъ, а трѣбва да се дадатъ за язовиръ“. Обаче компетентнитѣ хора, ония, които знаятъ договора и които сж го правили, заявяватъ, че Софийската община е длъжна по законъ да прави язовиръ. Следователно, тя не може да задържи тия малки сръдства на Самоковската община и съ тяхъ да прави язовиръ — съ чужда пита майчинъ поменъ.

Ето защо Софийската община, която толкова много е получила отъ България, Софийската община, на която онзи денъ въ Министерския съветъ дадохме отсрочки, за да може да устои на задължението си по договора за водопровода „Рила—София“, трѣбва да простре майчинска рѣка и на по-малкитѣ общини и да зачита тѣхнитѣ интереси. Не бива Софийската община да се тревожи отъ това, че Самоковската община и другитѣ малки общини даватъ за шосе пари, които сж тѣхни; тѣ сж внесени на името на Самоковската община. Тѣ даватъ тия сръдства, правятъ тоя жестъ. Ние трѣбва да похвалимъ Самоковската община за тоя жестъ, за това съзнание, че има тоя

куражъ да даде тия пари на държавата взаимнообразно за единъ дълъгъ периодъ, за да направи държавата едно хубаво шосе. Вмѣсто да похвалимъ тоя хубавъ жестъ, който би трѣбвало да се последва отъ всички общини, ние искаме да спънемъ сега една подобна инициатива. Всички изходни шосета на София ние, Министерството на благоустройството, ги павираме съ държавни сръдства. Миналата година Министерството на благоустройството даде нѣколко милиона лева, и тая година пакъ предвижда. Въ Подуене хората се давѣха въ калъ. Министерството на благоустройството можеше да не направи тамъ паважъ, можеше да каже: нека го направи Софийската община; но ние съзнаваме, че тя трѣбва да се подпомогне.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): И за гробищата нѣма паважъ. Азъ готвѣхъ законъ, когато бѣхъ министъръ.

Министъръ В. Димовъ: И за гробищата нѣмаше паважъ, но сега го довършваме вече.

Нѣкой отъ сговориститѣ: За живитѣ нѣма пѣтъ.

С. Таковъ (з): Нали ние живитѣ ходимъ да изпращаме умрѣлитѣ!

Министъръ В. Димовъ: Държавата е дала толкова много на Софийската община, че днесъ почитаемата Софийска община не бива да прави спънки, когато искаме да подпомогнемъ едни по-малки, нуждаещи се общини.

Ето защо, г. г. народни представители, като имате предъ видъ голѣмото значение на този пѣтъ, културната и стопанска полза, която ще се допринесе на населението отъ това, че ще направимъ удобенъ, здравъ пѣтъ, който ще трае дълго време — всѣка година ние даваме по милионъ, за да поддържаме сегашния пѣтъ, а като го направимъ съ паважъ, нѣма да има нужда отъ никаква поддръжка въ продължение на 50 години, тия пари, които сега даваме, ние ще ги спестимъ за държавата — като имате предъ видъ тия съображения, моля да гласувате предложения законопроектъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ по принципъ законопроекта за отмѣняване на точка 38 на чл. 1 отъ закона за разширение на желѣзнопѣтната мрежа и на пристанищата и на § 2 отъ закона за измѣнение и допълнение на сѣщия законъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ В. Димовъ: Моля законопроекта по спешностъ се приеме и на второ четене.

Г. Василевъ (д. сг): Имате ли мнението на Министерството на желѣзницитѣ и на Министерството на войната?

С. Таковъ (з): Има го.

Г. Василевъ (д. сг): А азъ ви казвамъ, че го нѣмате.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ предложението на г. министра на благоустройството, законопроектъ да се приеме по спешностъ на второ четене, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. Василевъ (д. сг): Може да е мнозинство, но ще направите пакостъ. Азъ имамъ сведения, че тия две министерства не сѣ на това мнение.

Министъръ В. Димовъ: Г. Василевъ! Като имаме пари — дай Боже — ще направимъ и желѣзница. Нека сега да направимъ шосето.

Министъръ Д. Гичевъ: Министерството на войната иска да се построи желѣзницата Ихтиманъ—Дупница.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Моля г. секретаря да го докладва законопроекта на второ четене.

Секретаръ А. Николаевъ (з): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за отмѣняване на точка 38 на чл. 1 отъ закона за разширение на желѣзнопѣтната мрежа и на пристанищата и на § 2 отъ закона за измѣнение и допълнение на сѣщия законъ“.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 81.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ А. Николовъ (з): (Чете)

„Членъ 1. Отмѣнява се членъ 1 отъ закона за разширение на желѣзнопѣтната мрежа и на пристанищата по отношение на точка 38 — „постройката на желѣзнопѣтната линия София—Самоковъ“, чл. 2, алинеи I и II отъ сѣщия законъ, както и чл. 2 отъ закона за допълнение и измѣнение на закона за разширение на желѣзнопѣтната мрежа и на пристанищата, относно сръдствата на специалния фондъ за постройка на ж. п. линия София—Самоковъ, внесени отъ Софийската община въ Б. н. банка, по 15 милиона лева презъ 1928 и 1929 г. и 10 милиона презъ 1930 г.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ смѣтамъ, че безъ да се отмѣнява законътъ за разширение на желѣзнопѣтната мрежа. Министерството на благоустройството можеше да построи този пѣтъ. Въпросътъ е за сръдствата — 40 милиона лева и други, които ще постѣпятъ — да бѣдатъ употребени за павиране на шосето София—Самоковъ. Тогава не се засѣгатъ никакви други интереси.

Второ нѣщо, на което искамъ да обърна внимание, е следното. Помня, че въ мое време въ министерството се изучаваше въпросътъ за постройка на едно второ шосе, втори пѣтъ, не успореденъ — не може да бѣде успореденъ тамъ — София—Ярловци и пр.

Министъръ В. Димовъ: Ние го правимъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ само искахъ да попитамъ този пѣтъ София—Бистрица—Ярловци дали се прави, защото е необходимъ.

Министъръ В. Димовъ: Прави се.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 1, както се докладва отъ г. секретаря, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ А. Николаевъ (з): (Чете)

„Членъ 2. Сръдствата, упоменати по-горе, внесени отъ Софийската община, както и тия, които ще се внесатъ до 40 милиона лева, да се оставятъ на разположение на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството за довършване на пѣтя София—Самоковъ и павирането му.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Гавриловъ.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Г. г. народни представители! Съ съгласието на г. министра правя предложение, въ чл. 2 на третия редъ думитѣ „да се оставятъ на“ да се замѣстятъ съ думитѣ „се даватъ взаимнообразно въ“, а на петия редъ думата „довършване“ да се замѣни съ думитѣ „за павиране“; думитѣ на края „и павирането му“ да се заличатъ.

Министъръ В. Димовъ: Приемамъ това предложение съ забележката да се каже „и за разширението му“.

Н. Гавриловъ (нац. л. П): Текстътъ на чл. 2 ще стане така: (Чете) „Сръдствата, упоменати по-горе, внесени отъ Софийската община, както и тия, които ще се внесатъ, до 40 милиона лева, се даватъ взаимнообразно въ разположение на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството за разширението и павирането на пѣтя София—Самоковъ.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ предложението на г. Никола Гавриловъ, съ което е съгласенъ г. министърътъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 2, съ приетитѣ промѣни, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за отпускане отъ управлението на държавнитѣ каменовжглени мини въ Владайско—Мошинско—Пернишката котловина заеми на Министерството на търговията и пр. и на Главната дирекция на българскитѣ държавни желѣзници.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Замѣстникъ-секретарь д-ръ А. Франгя (з): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 82)

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за отпущане отъ управлението на държавнитѣ каменовжглени мини въ Владайско—Мошинско—Пернишката котловина на Министерството на търговията, промишлеността и труда заемъ отъ 15.000.000 л. съ 5% годишна лихва и на Главната дирекция на българскитѣ държавни желѣзници заемъ отъ 8.000.000 л. съ 4% годишна лихва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

А. Буковъ (з): Спешност!

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ предложението на народния представителъ г. Асенъ Буковъ, за даване спешностъ на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да докладва законопроекта на второ четене.

Замѣстникъ-секретарь д-ръ А. Франгя (з): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за отпущане отъ управлението на държавнитѣ каменовжглени мини въ Владайско—Мошинско—Пернишката котловина на Министерството на търговията, промишлеността и труда заемъ отъ 15.000.000 лева съ 5% годишна лихва и на Главната дирекция на б. д. желѣзници заемъ отъ 8.000.000 л. съ 4% годишна лихва.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-секретарь д-ръ А. Франгя (з): (Чете)

„Чл. 1. Управлението на държавнитѣ каменовжглени мини въ Владайско—Мошинско—Пернишката котловина отпуща:

а) на Министерството на търговията, промишлеността и труда заемъ отъ 15.000.000 л. съ 5% годишна лихва;

б) на Главната дирекция на б. д. желѣзници заемъ отъ 8.000.000 л. съ 4% годишна лихва.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-секретарь д-ръ А. Франгя (з): (Чете)

„Чл. 2. Сумитѣ отъ заема по чл. 1, т. а, сѣ предназначени: — 13.500.000 л. за постройката на новата банска сграда и всички съоръжения въ връзка съ нея, като отоплителни инсталации, каптажи на извори, паркъ и пр. при държавния минераленъ изворъ „Момина баня“ въ с. Хисаръ, Карловска околия, и 1.500.000 л. за новъ инхалаторъ съ съблѣкална, инсталация за радиоактивни газове и пр. въ Солу-дервентъ. Сумитѣ отъ заема по чл. 1, т. б, сѣ предназначени за строежа на единъ тунелъ при станция Мариново на клм. 26+665 по ж. п. линия Раковски—Михайлово“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на търговията, промишлеността и труда.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Въ чл. 2, редъ шести, при напечатването е станало едно опущение. Въмѣсто „за новъ инхалаторъ“, трѣбва да стане: „за нова баня и инхалаторъ“.

Ц. Бобошевски (д. сг): За къде се касае?

Министъръ Д. Гичевъ: За Солу-дервентъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ предложението на г. министра на търговията, промишлеността и труда, въ чл. 2, редъ шести, „за новъ инхалаторъ“ да стане „за нова баня и инхалаторъ“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Ако позволите, да Ви запитамъ за следното, г. министре. Вие самъ казахте единъ пътъ, че съ този въпросъ, за Солу-дервентската баня, извънредно много се е прибързало. И азъ едно бихъ си позволилъ да

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 82.

кажа като съветъ, ако приемете: да бихте повикали отъ странство единъ специалисти, каквито у насъ сѣ малко, да видятъ дали действително тази вода има онѣзи голѣми лѣчебни свойства, за които ние говоримъ и заради които хората се стичатъ въ Солу-дервентъ. Ще правите инхалаторъ, ще правите баня, но дали това е необходимо? Защо ще ги правите? Вие самъ единъ пътъ тукъ казахте, че тамъ има случаи, когато лѣчението е дало отрицателни резултати. Азъ бихъ Ви молилъ, като министъръ на търговията, промишлеността и труда, да вземете тази инициатива и да влѣзете въ връзка съ хора специалисти, които да проучатъ тоя въпросъ. Това ще бѣде отъ полза.

Министъръ Д. Гичевъ: Всички мѣрки сѣ взети.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 2, заедно съ поправката, направена отъ г. министра на търговията, промишлеността и труда, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-секретарь д-ръ А. Франгя (з): (Чете)

„Чл. 3. Заемътъ отъ 15.000.000 лева за Министерството на търговията, промишлеността и труда се погасява въ 10-годишенъ срокъ, начинающъ отъ 1 априлъ 1936 г. Отъ същата дата започва да тече и олихвяването на сумата по заема, а сумитѣ, необходими за изплащането на погасителнитѣ вноски и лихвитѣ на заема, ще се взематъ отъ приходитѣ, постѣпили презъ съответнитѣ бюджетни упражнения отъ такситѣ за кѣпане въ новопостроената минерална баня“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 3, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-секретарь д-ръ А. Франгя (з): (Чете)

„Чл. 4. Заемътъ отъ 8.000.000 лева за Главната дирекция на б. д. желѣзници се погасява въ 3-годишенъ срокъ, чрезъ бюджетни срдства, както следва: по 3.000.000 л. и съответнитѣ лихви ще се предвидятъ въ бюджетитѣ на б. д. ж. за финансовитѣ 1935/1936 и 1936/1937 г. и 2.000.000 л. и съответнитѣ лихви ще се предвидятъ за финансовата 1937/1938 г.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 4, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-секретарь д-ръ А. Франгя (з): (Чете)

„Чл. 5. Разходването на сумитѣ по заемитѣ става съгласно постановленията на закона за бюджета, отчетността и предприятията“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 5, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-секретарь д-ръ А. Франгя (з): (Чете)

„Чл. 6. Настоящиятъ законъ отмѣня постановленията на всички досега издадени закони, които му противоречатъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 6, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г. министърътъ на търговията, промишлеността и труда.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Моля да вдигнемъ заседанието за срѣда следъ обѣдъ.

За следното заседание предлагамъ следния дневенъ редъ:

Трето четене законопроектитѣ:

1. За отмѣняване на т. 38 на чл. 1 отъ закона за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата и пр.

2. За отпущане отъ управлението на държавнитѣ каменовжглени мини въ Владайско—Мошинско—Пернишката котловина заемъ на Министерството на търговията и пр. и на Главната дирекция на б. д. желѣзници и пр.

3. Второ четене законопроекта за застрояване на гр. София.

Първо четене законопроектитѣ:

4. За бюджета на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата за 1934/1935 финансова година.

5. За измѣнение и допълнение закона за разрешаване на Б. ц. к. банка да отпусне заемъ на ефорията „Братя Евлоги и Христо Георгиеви“.

Второ четене законопроектитѣ:

6. За постройка на централно полицейско училище и други полицейски учреждения.

7. За посмъртна взаимноспомогателна каса на служителитѣ при изборнитѣ учреждения.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ предложения отъ г. министра на търговията, промишлеността и труда дневенъ редъ за следното заседание — за срѣда, следъ обѣдъ — моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събрането приема.

Вдигамъ заседанието

(Вдигнато въ 18 ч. 30 м.)

Подпредседателъ: СТ. ДАСКАЛОВЪ

Секретарь: Ж. ЖЕЛЯБОВЪ

Замѣстници-секретари: { Д-ръ А. ФРАНГЯ
АЛ. Т. НИКОЛАЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ